



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД**  
**Рев2 2734/2022**  
**02.12.2022. године**  
**Београд**

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужилаца: 1. АА из ..., општина ..., 2. ББ из села ..., општина ..., 3. ВВ из села ..., општина ..., 4. ГГ из села ..., општина ... и 5. ДД из села ..., општина ..., чији је заједнички пуномоћник Миодраг Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, МУП РС, Дирекција полиције Београд, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1116/22 од 09.05.2022. године, у седници већа одржаној 02.12.2022. године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**ОДБИЈА СЕ** као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1116/22 од 09.05.2022. године.

**Образложење**

Пресудом Вишег суда у Београду П1 101/20 од 01.03.2022. године, у ставу првом изреке, одбијен је тужбени захтев, којим су тужиоци тражили да се утврди да су радно дискриминисани од стране тужене, јер тужена није донела и одбија да донесе решења о престанку радног односа тужиоцима, као осталим запосленима тужене којима је донела решења о престанку радног односа закључно са 31.12.2013. године, који су послове и задатке из надлежности МУП-а обављали на територији АП КиМ и након 1999. године, на основу којих решења је РФ ПИО донео решења о признавању права на посебну пензију. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се забрани туженој дискриминаторско понашање, којим тужена одбија да тужиоцима донесе решења о престанку радног односа као осталим запосленима који су послове из надлежности МУП-а обављали на територији АП КиМ након 1999. године, на основу којих решења би РФ ПИО донео решења тужиоцима о признавању права на посебну пензију. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба у делу у коме је тражено да се наложи туженој да тужиоцима достави решења о заснивању радног односа код тужене, донесе решења о престанку радног односа због рада тужилаца на АП КиМ након 1999. године и иста достави Републичком фонду за ПИО, да достави списак Републичком фонду за ПИО за тужиоце да су обављали послове из надлежности тужене након заснивања радног односа код тужене 2009. године, како би Републички фонд за ПИО донео решења тужиоцима о признавању права на посебну

пензију. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев, којим су тужиоци тражили да се обавезе тужена да им на име нематеријалне штете на име душевних болова због дискриминације исплати износ од по 100.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 22.06.2021. године, па до исплате. Ставом петим изреке, обавезани су тужиоци да туженој солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 105.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1116/22 од 09.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда. У ставу другом изреке одбијен је као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију су благовремено изјавили тужиоци због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, те погрешно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану одлуку у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... са изменама), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Указивање на битну повреду из тачке 12. наведеног члана (да побијана пресуда има недостатке због којих се не може испитати, противречна је сама себи и не наводи разлоге о битним чињеницама), не представља разлог због кога ревизија у смислу члана 407. став 1. тачка 2. ЗПП може да се изјави. Такође, указивање на погрешно утврђено чињенично стање, услед погрешне оцене доказа, такође није разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су током 2009. године примљени у радни однос у МУП РС, али тужена им из безбедоносних разлога никада није доставила решење о заснивању радног односа. Тужиоци су своје радне задатке обављали на територији КиМ, а зараде од стране тужене уредно су им исплаћиване све до јуна 2013. године, када је престала исплата истих. Утврђено је током поступка да тужиоци нису добили од тужене решења о престанку радног односа, премештају или пензионисању, а сада раде при КПС. Тужбени захтев тужиоци заснивају на тврдњи да су њихове колеге, и то: ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ (који су били у истом положају као и тужиоци) од стране органа тужене добили решење о престанку радног односа са 31.12.2013. године, а у складу са Уредбом Владе РС, која је прописивала право на посебну пензију за запослене који су обављали послове и задатке при МУП-у РС и чије је пребивалиште на територији АП КиМ. Такође је утврђено да су тужиоци поднели, и то сваки тужилац понаособ, захтев за утврђивање посебне пензије код РФ ПИО, а према наведеној Уредби, те да су решењима РФ ПИО њихови захтеви одбијени са образложењем да је Сектор за људске ресурсе МУП-а обавестио РФ ПИО дописом да тужиоцима није престао радни однос 31.12.2013. године услед организационих промена у МУП-у (како је то прописано Уредбом). Ради потребе парнице извршен је увид у приложена решења МУП-а РС од 31.12.2013. године, а којим решењима је другим запосленима у МУП-у КиМ утврђено да им је радни однос престао 31.12.2013. године, као и у решења РФ ПИО од 09.07.2014, 04.04.2018, 25.02.2014. и 03.03.2014.

године, из којих произилази да је другим запосленим лицима у МУП КиМ утврђено право на посебну пензију почев од 2014. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиоци нису учинили вероватним да је тужена учинила акт дискриминације, односно да је понашање органа тужене у поступку вршења својих овлашћења у моменту одлучивања о правима тужилаца било дискриминаторно, тако што је тужиоце ставила у неједнак положај у односу на друге запослене. Према схватању нижестепених судова, у конкретном случају тужиоци нису доказали да су било којим актом, или поступањем органа тужене, дискриминисани како на непосредан, тако и на посредан начин, односно да су тужиоцима због неког личног својства неоправдано ускраћена права, па су одбили тужбене захтеве тужилаца, као неосноване.

По налажењу Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев за утврђење да је тужена дискриминаторски поступала према тужиоцима, а следствено томе и за накнаду нематеријалне штете.

Забрана дискриминације у области рада прописана је Уставом, а ближе је регулисана Законом о забрани дискриминације и Законом о раду. Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС,“ број 22/09), у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике, или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање, или давање првенства), у односу на лица, или групе, као и чланова њихових породица, или њима блиска лица на отворен, или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству. Према чл. 16. став 1. Закона о забрани дискриминације, забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад и једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености. Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду (став 2.).

Законом о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима, или неко друго лично својство (члан 18); док непосредна дискриминација у смислу овог закона јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона, којим се лице које тражи запослење као и запослени ставља у неповољнији положај у односу на друго лице у истој или сличној ситуацији (члан 19).

Полазећи од законских норми, основна карактеристика дискриминације јесте прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој, или сличној ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица. Такође, према члану 45. став 2. наведеног закона, лице које тврди да је дискриминисано мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско, или мањинско право зајемчено Уставом и то представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

Тужиоци су тражили да се утврди да је тужена извршила дискриминацију према њима повређујући њихова права из области рада (члан 18, 19. и 20. Закона о раду), зато што им није донела и одбија да донесе решења о престанку радног односа, као што је донела другим запосленима. Међутим, правилно је становиште нижестепених судова да у поступању тужене не постоји дискриминација - непосредна, ни посредна. Тужиоци нису доказали да је тужена повољније поступала према другим запосленима у сличној ситуацији, а да је једина разлика између њих неко заштићено право односно лично својство, јер мора постојати узрочна веза између неповољног поступања и тог личног својства. Иако тужена није тужиоцима донела решења о престанку радног односа (док неким другим запосленима јесте) то само по себи не представља акт дискриминације, већ је реч о поступању тужене у оквиру својих овлашћења. Дакле, у овом случају спорно је право тужилаца чија заштита се остварује у управном поступку, поступку за накнаду штете поводом незаконитог или неправилног рада државног органа или управном спору, па се у конкретном случају понашање тужене не може сматрати дискриминаторним, а заштиту наведених права тужиоци могу остварити у наведеним поступцима. У ситуацији када су тужиоци незадовољни поступањем тужене (јер није донела решења о престанку радног односа тужиоцима) и сматрају да је такво понашање дискриминаторско, а да при том нису доказали да је такво поступање тужене у вези са личним својствима тужилаца, не може се говорити о дискриминацији у смислу цитираних одредби закона.

С обзиром на изложено неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права с обзиром на то да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоце у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцима.

Из напред наведених разлога, а будући да је утврђено да тужена није дискриминаторски поступала према тужиоцима, неосновани су и остали захтеви тужилаца, због чега је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија  
Бранко Станић с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић